

Fusieproces Hervormde Gemeente en Gereformeerde Kerk

Van verkenning naar uitwerking: een belangrijke stap!

In het Stappenplan Fusieproces van mei 2014 hebben de kerkenraden van de Hervormde Gemeente en de Gereformeerde kerk in Leerdam besloten om samen stappen te gaan zetten om na te gaan of een fusie van beide gemeenten haalbaar zou zijn. Inmiddels zijn de in het Stappenplan vermelde vraagstukken in de kerkenraden besproken en zijn daarover keuzes op hoofdlijnen gemaakt. De kerkenraden hebben nu het voornemen om een grote en belangrijke stap te zetten. Die stap betreft de overgang van de verkennende fase naar de uitwerkingsfase. Wat dat inhoudt leest u hieronder.

Wat ging er aan vooraf?

Het is de wens van Wijkgemeente Noord en de Bethelkerk om samen één protestantse (wijk) gemeente te vormen als afronding van de in 2010 gestarte federatieve samenwerking. Dat is alleen mogelijk als de Hervormde Gemeente en de Gereformeerde Kerk op centraal niveau fuseren of als wijkgemeente Noord zich afsplitst van de Hervormde Gemeente. De wijkkerkenraden Centrum-Oost en West hebben te kennen gegeven constructief mee te willen denken over een fusie op centraal niveau, vanuit het verantwoordelijkheidsbesef voor de plaatselijke kerk als één geheel.

In 2012 heeft een hervormd – gereformeerde Werkgroep Advisering Fusieproces (W.A.F.) in opdracht van de kerkenraden het fusievraagstuk verder geïnventariseerd en een aantal fusiemodellen tegen het licht gehouden. Op basis van de adviezen en aanbevelingen in het rapport van de Werkgroep zijn de kerkenraden met elkaar in gesprek gegaan over het vervolg, maar de besprekingen liepen in maart 2013 vast. Na een time-out van een half jaar kwamen in het najaar van 2013 de besprekingen weer op gang. Dat leidde tot de vaststelling in juni 2014 van het zogenoemde Stappenplan Fusieproces, waarin de kerkenraden de agenda voor de inhoudelijke verkenning van het fusieproces hebben uitgestippeld.

Tijdslijn tot heden

Hieronder zijn de belangrijkste gebeurtenissen en mijlpalen tot nu toe kort opgesomd:

1 januari	2010	Noord en Bethelkerk gaan een federatief verband aan
9 juni	2011	Opdracht aan W.A.F.-werkgroep voor onderzoek mogelijkheden fusie
oktober	2012	Rapport van W.A.F.-werkgroep is gereed
7 maart	2013	Besprekingen op basis van het rapport W.A.F.-rapport lopen vast
>7 maart	2013	Besluit over rapport W.A.F. uitgesteld → time-out
najaar	2013	Besprekingen komen weer op gang
> januari	2014	Stuurgroep Fusieproces bereidt het Stappenplan Fusieproces voor
juni	2014	Vaststelling van Stappenplan Fusieproces door beide kerkenraden
> zomer	2014	Start uitvoering van het Stappenplan Fusieproces
februari	2016	Afronding verkennende fase Fusieproces

Waar staan we nu?

Zoals uit het voorgaande blijkt, is de verkennende fase van het fusieproces afgerond. De kerkenraden hebben op basis van die verkenning hun vertrouwen uitgesproken in de uitkomst van het fusiemodel voor de toekomstige fusiegemeente. Verderop kunt u lezen hoe dat model er op hoofdlijnen uitziet. We staan nu dus aan de vooravond van de volgende en beslissende fase in het fusieproces: de uitwerkingsfase.

Naar de uitwerkingsfase

De stap van de verkennende naar de uitwerkingsfase houdt in dat de Stuurgroep Fusieproces het komende half jaar gaat werken aan de concrete detaillering van de fusiegemeente. Dat betekent dat er concrete invulling gegeven zal worden aan de inrichting, de organisatie en het beheer van de fusiegemeente. Dat mondt uit in een fusiedocument met beleidsplannen, een plaatselijke reglement en een ledenregistratie. De kerkenraden van de fusiepartners zullen daar vervolgens een voorgenomen fusiebesluit op nemen, waarna de gemeente opnieuw wordt geïnformeerd en gehoord. Daarna volgt – mede afhankelijk van de uitkomst van die gemeenteavond – het definitieve fusiebesluit.

Een fusie brengt met zich mee dat de Hervormde Gemeente en de Gereformeerde kerk in Leerdam samen opgaan in de nieuwe Protestantse Gemeente Leerdam. Dat betekent dus dat alle leden, maar ook de bezittingen, vermogens en verplichtingen overgaan naar de nieuw te vormen rechtspersoon. Het is nodig om daar goed bij stil te staan. Daarom willen de kerkenraden graag van de gemeentelieden vernemen hoe zij daar over denken en waar zij bij verdere stappen rekening mee moeten houden.

Hoe komt de fusiegemeente eruit te zien?

structuur: 3 wijkgemeenten

De fusiegemeente zal bestaan uit 3 wijkgemeenten:

- Centrum-Oost
- West
- Kerk aan de Linge

wijkgemeenten en centraal

Net zoals in de huidige Hervormde Gemeente zal er naast deze wijkgemeenten een Algemene Kerkenraad (AK) zijn, die de centrale zaken coördineert. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het vaststellen van het kerkdienstrooster, maar ook aan het vaststellen van de begrotingen en jaarrekeningen van de Colleges van Kerkrentmeesters en Diakenen. Er komt één centraal College van Kerkrentmeesters en een centraal College van Diakenen, waarbij het diaconale werk echter sterk wijk-georiënteerd zal zijn. Dat gebeurt door de zogeheten wijkraden van Diakenen. Die bestaan uit de diaken van de betreffende wijkgemeente. Zij geven invulling en uitvoering aan het diaconale werk in hun eigen wijkgemeente.

Er zijn ook wijkraden van Kerkrentmeesters, die de afzonderlijke wijken vertegenwoordigen in het centrale College van Kerkrentmeesters.

autonomie en zelfredzaamheid in balans

Een belangrijk uitgangspunt van de fusie is de autonomie en de zelfredzaamheid van de afzonderlijke wijkgemeenten. Dat betekent dat de wijkkerkenraden hun eigen beleid bepalen m.b.t. de identiteit van de wijkgemeente, het gemeentelieven, pastoraat en diaconaat. Maar ook dat de afzonderlijke wijkgemeenten zelf financieel verantwoordelijk zijn voor de instandhouding van hun eigen predikantsplaats(en) en eventuele pastorale medewerkers. De wijkgemeenten moeten dus ten minste zoveel bijdragen als dáárvoor nodig is. Daarnaast zijn er nog de centrale uitgaven van de gemeente. Denk daarbij aan onderhoud van (kerk)gebouwen en pastorieën, afdrachten aan de landelijke PKN en algemene kosten. Gelukkig zijn er ook veel inkomsten uit de exploitatie van de gebouwen. Maar niet voldoende om alle centrale kosten te dekken. Het saldo van de centrale kosten en opbrengsten moet door de 3 wijkgemeenten gezamenlijk worden opgebracht. Daarbij komt het begrip solidariteit om de hoek. Bij de verkenning van de financiële cijfers is gebleken dat alle 3 toekomstige wijkgemeenten voldoende middelen inbrengen voor de eigen predikantsplaats(en) en pastorale medewerkers. Maar niet alle wijken zijn financieel in staat om een derde deel van het saldo op centraal niveau bij te dragen, terwijl een van de wijken juist zoveel bijdraagt als nodig is om het tekort geheel te compenseren. Op de keper beschouwd is dit de financiële gang van zaken zoals die zich in de Hervormde Gemeente al sinds jaar en dag voordoet. Het voorstel is om dat solidariteitsbeginsel ook in de fusiegemeente te hanteren, met dien verstande dat indien een wijkgemeente niet meer voldoende middelen inbrengt voor de eigen predikantsplaats en / of pastorale medewerker, die wijkgemeente dan maatregelen moet gaan treffen om de uitgaven terug in balans te brengen met de inkomsten. Dat geldt ook voor de onverhoopte situatie waarin er op centraal niveau (structureel) onvoldoende inkomsten zouden zijn ter afdekking van het bovengenoemde centrale saldo.

geografisch model

Een belangrijke vraag is natuurlijk (óf en) hoe de wijkgemeenten verdeeld zijn over Leerdam. Om te beginnen verandert er voor de huidige leden niets. Alleen de huidige leden van Noord en van de Bethelkerk zijn straks lid van wijkgemeente Kerk aan de Linge. De huidige leden van West blijven lid van West en dat geldt ook voor de huidige leden van Centrum-Oost; die blijven lid van Centrum-Oost. Voor leden die nieuw inkomen is het basisvoorstel dat zij op "centraal niveau" inkomen, zo spoedig mogelijk worden bezocht en vervolgens op basis van hun eigen voorkeur worden ingedeeld bij een van de 3 wijkgemeenten. Wanneer zij geen voorkeur uitspreken is het voorstel om hen in te delen op basis van de geografische indeling zoals die nu geldt voor de huidige Hervormde Gemeente. In de uitwerkingsfase zal deze procedure verder worden gedetailleerd.

tot slot

Wat hierboven beschreven is, geeft de belangrijkste zaken summier weer. Meer details zijn te lezen in de "werkpakketten", die (deels) op de websites www.hervormdleerdam.nl en www.kerkaandeling.nl zijn in te zien. Het gedetailleerde financiële cijfermateriaal is daarop niet te vinden, omdat de kerkenraden het onwenselijk vinden om dat openbaar te publiceren. Maar voor de leden van de beide kerken is dat op aanvraag wel in te zien. Daarnaast kunt u uw vragen stellen via een van de volgende e-mailadressen:

fusie@hervormdleerdam.nl preses-ak@hervormdleerdam.nl en voorzitter@kerkaandeling.nl